

Retouradres: Postbus 292, 2300 AG Leiden

Gemeenteraad van Leiden en van Leiderdorp
College van burgemeester en wethouders van Leiden
en van Leiderdorp
Gemeentesecretaris van Leiden en van Leiderdorp

Stadhuis Leiden
Postbus 292
2300 AG Leiden

Telefoon: 06 - 43 48 67 20
E-Mail: rekenkamer@leiden.nl

Datum: 16 maart 2026
Onderwerp: Aankondiging DoeMee onderzoek Zorgfraude

Contactpersoon: Esther Loozen

Beste leden van de raad, beste college, beste gemeentesecretaris van Leiden en van Leiderdorp,

Binnenkort gaat de Rekenkamer Leiden & Leiderdorp meedoen aan een onderzoek naar zorgfraude in uw gemeente. Het DoeMee-onderzoek is een initiatief van de Vereniging van Rekenkamers, waarbij lokale rekenkamers gezamenlijk deelnemen aan één onderzoekstraject naar een gemeenschappelijk onderwerp. De aanleiding voor de Vereniging van Rekenkamers om te kiezen voor een onderzoek naar de aanpak van zorgfraude is dat zorgfraude een veelzijdig en ernstig probleem is, variërend van administratieve fouten tot zware criminele opzet. Het raakt kwetsbare inwoners direct en zet de betaalbaarheid van ons zorgstelsel onder druk. Het effectief aanpakken hiervan is complex en vereist een constante balans tussen het waarborgen van zorgkwaliteit en het handhaven van rechtmatigheid.

Onderzoeksvragen

Het onderzoek richt zich op de gemeentelijke weerbaarheid tegen fraude binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet, waarbij gekeken wordt naar de *redelijkerwijs te verwachten* effecten van maatregelen die zorgfraude preventief en repressief aanpakken.

De **hoofdvragen** zijn als volgt geformuleerd:

- Hoe weerbaar zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden tegen zorgfraude binnen de Wmo en de Jeugdwet?
- Welke aanpak en maatregelen nemen gemeenten om zorgfraude tegen te gaan, zowel preventief als repressief, en wat zijn de redelijkerwijs te verwachten effecten hiervan?

Om deze hoofdvragen te beantwoorden, staan de volgende **deelvragen** centraal:

1. Wat is bekend over de redelijkerwijs te verwachten effecten van maatregelen om zorgfraude tegen te gaan?
2. Welke maatregelen nemen gemeenten (individueel of regionaal)?
3. In welke mate werken gemeenten samen om zorgfraude in het brede stelsel van de Jeugdwet en Wmo tegen te gaan?
4. Welke aanbevelingen vloeien voort uit de inzichten over effecten, genomen maatregelen en samenwerking binnen het stelsel?

Externe ondersteuning

Onderzoeksbureau BMC voert het onderzoek uit.

Begeleiding subcommissie

Willem Jan Meerding en Hans Arts begeleiden het onderzoek, beide zijn lid van de Rekenkamer.

Aanpak onderzoek

Voor een gedetailleerde beschrijving van het onderzoek verwijzen wij u graag naar het bijgevoegde Plan van aanpak DoeMee-onderzoek 2026 Zorgfraude, dat u als bijlage bij deze brief vindt.

Samenvatting van de onderzoeksaanpak

De onderzoeksaanpak is gefaseerd opgebouwd. Allereerst bestuderen de onderzoekers literatuur en raadplegen zij een expertpanel om in kaart te brengen welke preventieve en repressieve maatregelen gemeenten theoretisch kunnen inzetten. Dit resulteert in een lijst met mogelijke maatregelen en een inschatting van de redelijkerwijs te verwachten effecten daarvan.

Daarna start het veldonderzoek om inzichtelijk te maken welke maatregelen gemeenten op papier en in de praktijk inzetten, al dan niet binnen samenwerkingsverbanden. Dit gebeurt in twee stappen: 1) via een documentenstudie van door de gemeente aan te leveren documenten 2) via een door de gemeente in te vullen vragenlijst. De uitkomsten voor onze gemeente worden door BMC vastgelegd in een specifieke lokale 'nota van bevindingen'. Vervolgens worden alle lokale uitkomsten geanalyseerd om tot een landelijk overkoepelend eindrapport te komen.

Wat verwachten wij van de ambtelijke organisatie en wanneer?

Om de administratieve belasting voor uw organisatie zo laag mogelijk te houden, is de benodigde inzet beperkt tot een aantal specifieke momenten:

Mei t/m september 2026 Veldonderzoek

Wij zullen u begin mei vragen om documenten aan te leveren die inzicht geven in het theoretische beleid, de daadwerkelijke uitvoering van maatregelen en eventuele samenwerkingsverbanden. Daarnaast ontvangt de concerncontroller medio augustus, nadat de documenten aangeleverd en geanalyseerd zijn, een digitale, gestructureerde vragenlijst voor verificatie en verdieping. Het is de bedoeling dat de concerncontroller deze samen met zelf te bepalen relevante collega's invult.

Ambtelijke reactie op feiten

Het concept feitenrapport sturen we naar de ambtenaren. We vragen of ze het feitenrapport willen controleren op feitelijke onjuistheden. In dit concept feitenrapport staan nog geen conclusies en aanbevelingen. We verwachten dat in november 2026 zal plaatsvinden.

Bestuurlijke reactie college

We vragen aan de colleges van burgemeester en wethouders om een bestuurlijke reactie.

Deze bestuurlijke reactie(s) wordt/worden toegevoegd aan de rekenkamerbrief. Als het nodig is, voegen we een nawoord van de Rekenkamer toe. We verwachten dat we de bestuurlijke reactie in januari 2027 gaan opvragen.

Planning onderzoek

Daarna sturen we de rekenkamerbrief en het feitenrapport naar de gemeenteraden. De planning is de rekenkamerbrief en het rapport in maart 2027 aan de raden aan te bieden.

Contactpersoon ambtelijke organisatie

De gemeentesecretaris van uw gemeente heeft de contactpersonen voor dit onderzoek doorgegeven.

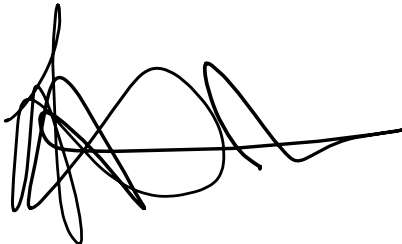
Contact met de gemeenteraad

De Rekenkamer informeert u graag zo goed mogelijk over haar onderzoeken. Toch geven we voor dit onderzoek geen aankondigingspresentatie omdat dit een DoeMee onderzoek is, dat georganiseerd wordt door de Vereniging van Rekenkamers. Daarom is het niet mogelijk om het onderzoek aan te passen.

Tot slot

Als u over deze brief vragen of opmerkingen heeft dan horen we dat graag. U kunt hierover contact opnemen met de secretaris van de Rekenkamer, Esther Loozen, bereikbaar via telefoonnummer 06 - 43 48 67 20 en rekenkamer@leiden.nl.

Met vriendelijke groet,

Janelle Pronk-Bade, voorzitter
Rekenkamer Leiden & Leiderdorp

Bijlage: *Plan van aanpak DoeMee-onderzoek 2026 Zorgfraude*